

Paavolaisten Sukuseura ry.

Jäsenlehti n:o 3

1977

J.W. Snellman on sanonut:

"Niin kauan kuin kansakunta rakastaa omaa historiaansa, elettyä muinaisaikaansa, niin kauan on myös toivoa sen tulevaisuudesta. Semmoinen orastava rakkaus on varmin todistus kansakunnan valveutuneesta itse-tietoisuudesta, ja sen säilyminen osoittaa, ettei tämä tietoisuus ole hävinnyt, etteivät kansakunnan henkiset voimat ole ehtyneet."

Nämä sanat voitaneen huomattavasti pienempää mittapuuta käyttäen velvoittavina esittää osaltaan jokaiselle suomalaiselle suvulle — mutta varsinkin luovutetun Karjalan osan eri suvuille. Näistä suvuista me, Paavolaisten talonpoikaissuku, olemme yksi niistä harvoista kannakselaisista talonpoikaissuvuista, jolla jo alueluovutuksen tapahtuessa oli olemassa yhdysiteenä vuonna 1936 Kivennavan Vuottaalla syntysanat saanut Paavolaisten Sukuseura r.y.

Tämän vaatimattoman lehden tarkoituksena on sukuseuran sääntöjen mukaan

- ylläpitää yhteyttä suvun jäsenten välillä sekä
- levittää tietoja suvun ja sen jäsenten vaiheista ja näin lujittaa sukuhengen ja sukukunnian tuntoa jäsenissä.

Jo kahdessa aikaisemmassa tämän jäsenlehden numerossa on käännytty sukuseuran jäsenten puoleen ilmoituksin, että sukuseura kiitollisena tulee ottamaan vastaan ja säilyttämään tietoja, kirjallisia kuvauksia ja valokuvia sekä muuta kuva-aineistoa sen jäsenten vaiheista. Säilyttämisen arvoisia ovat myös suvun eri haarojen keskuudessa jo osittain taruiksi muuttuneet ja sellaisina vielä muistissa olevat jutut ja kaskut, jotka kuitenkin ovat vähitellen vaarassa kadota unohduksen hämärään.

Rohkenenkin jälleen muistuttaa, että kuvatunlaiset ja mahdolliset muutkin tiedot — myös jäsenlehdessä julkaistavaksi haluttavia asioita toivotaan ja kipeästi kaivataankin — pyydän toimittamaan sukuseuran sihteerille kamreeri Toivo Paavolaiselle osoitteella: Porttikuja 2 F 67, 00940 Helsinki 94. Sukuseuran sihteriin saa yhteyden myös puhelimitse 90/304654.

Kesällä 1977 pidettäväksi suunnitellun sukukokouksen merkeissä ja lämpimien sukulaisterveisin

Johannes V. Paavolainen (T62)
Sukuseuran esimies

ARVOISA SUKULAINEN

Sukuseuralla on ilo lähettää Sinulle jäsenlehtemme n:o 3 — Joulunumerona. Samalla postitamme vuoden 1976 jäsenmaksukortit joka on edelleen mk 10,— kahdeksantoistavuotta täyttäneiltä jäseniltä.

Sukukokous pidetään ensi kesänä, *sunnuntaina 3 päivänä heinäkuuta 1977* Kanneljärven Kansanopistolla, Lohjalla. Kesämatkoja suunnitellessasi ottanet huomioon tämän perinteellisen sukujuhlamme. Ohjelmasta ja ilmoittautumisista kirjoittelemme vielä uudelleen.

PS

Reino ja Maj-Lis Paavolaisen toimesta on aloitettu uuden jäsenkortiston laatiminen, johon kerätään mahdollisimman tarkkaan kaikki suvun jäsenet. Koska nykyiset tietomme ovat puutteelliset, niin pyydämme perheitä ja yksityisiä henkilöitä tueksemme. Lähettäkää henkilötiedot ja postiosoitteet sihteerille: os Paavolaiten Sukuseura ry. Porttikuja 2 F 67 00940 HELSINKI 94.

HYVÄÄ JA RAUHALLISTA JOULUA

Johtokunta
psta

Toivo Paavolainen

Johtokunta:

Puheenjohtaja	Johannes Paavolainen	Tampere
Varapuh.johtaja	Martti Paavolainen	Helsinki
Historioitsija	Jaakko Paavolainen	Helsinki
Sihteerit	Toivo Paavolainen	Helsinki
Rouva	Lahja Vartola	Lahti
»	Siiri Taavitsainen	Turenki
Rakennusmestari	Reino Paavolainen	Tampere
»	Toivo Paavolainen	Helsinki
Kauppias	Lauri Paavolainen	Jaala

JÄLLEEN SOIVAT J O U L U N K E L L O T

Ne kaikuvat koti kirkkojemme kellokastaleista ja kantautuvat kauas kotiemme tienoille. Niiden sanomassa on jotakin sanomattoman juhlallista, jotakin lämmittävää, jotakin selittämätöntä. Rauhan juhla on läsnä ja kaikkialla maailmassa valmistaudutaan sitä vastaanottamaan. —

— Kuitenkin. Eikö tässä julistuksessa rauhan juhlasta ole oikeastaan ironiaa, ivaa, nykyhetkenä, jolloin sanomalehtiemme palstoja täyttävät uutiset kansamme sisäisistä riidoista, uutiset ulkomailta "kylmästä sodasta", siirtomaasodista, ja jolloin atomisodan uhkan synkkä varjo peittää koko maailman. Eikö yksityinenkin ihminen tunne itseään rauhattomaksi ja epäileväksi tänä kuumeisen kiireen aikana, levottoman elämäntahdin ja monenlaisten ristiriitojen keskellä.

— En tiedä, mitä mieltä Teistä kukin on? Mutta olittepa mitä mieltä hyvänsä — joka tapauksessa kehoittaa joulu meitä pysähtymään ja muistelemaan lapsuutemme aikaa.

Jo varhaisista lapsuusvuosista lähtien on mieliimme juurtunut kunniotus joulua kohtaan. Paljon muun, jo mennneen ja eletyn, vaipuessa unhon hämärään on suuren juhlan viettäminen pimeimmän talven aikaan säilynyt kirkkaimpana kuvana muistojemme joukossa. Lapsuutemme lämpöinen koti kaikine yksityispiirteineen nousee vielä vuosienkin takaa jouluillan sätelevässä valossa eteemme. Kaikki loisti silloin ympärillämme kirkkaana ja valoisana, koti tarjosi meille parastaan.

Ja joillekin meistä siihen liittyy vielä toisia yhtä rakkaita muistikuvia. Mainittakoon niistä ennen kaikkea käynti joulukirkossa, isän ja äidin turvallisessa seurassa. Tuo vanha, juhlallinen pyhäkkö otti meidät lapsetkin vastaan ikäänkuin avoimin sylin ja antoi herkille lapsenmielillemme paljon ihmettelmisen aihetta. Me näimme sen olevan kirkkaassa juhlaavaloistuksessa ja ääriään myöten täynnä harrasta juhlaakansaa. Voimakkaasti veisatut juhlavirret tempasivat meidätkin mukaansa. Niiden vaiettua kuulimme luettavan jouluevankeliumia äsken syhtyneestä seimen lapsesta ja paimenista, jotka yöllä vartioivat laumaansa kedolla, lähtemättömästi avoimiin mieliimme. Emme ole sitten myöhemminkään voineet riistäytyä irti joulunvieton meihin jättämistä syvistä vaikutelmista emmekä sitä tahdokkaan. Jotakin lapsuuden aikaisista muistoista soisimme vieläkin uudelleen eletynä todellisuutena omistavamme. Sitä valon runsautta, yltäkylläisen ilon välittömyyttä ja viihdyttävän rauhan tuntua emme ehkä ole sitten enää täysi-ikäisinä tavanneet, mutta aina uudelleen ja uudelleen olemme tunteneet sitä kaipaavamme ja etsivämme.

Palatkaamme tänäkin jouluna ajatuksissamme lapsuutemme maahan. Eläytykäämme entisiin jouluihin. Sellaillkaamme muistojemme kirjaa, ja olemme näkevä, miten kaikki alkaa jälleen viheriöidä. Joulukellot saavat vanhan, juhlallisen kaikunsa ja joulutähti entisen kirkkautensa. Kuunnelkaamme menneiden muistojen, joulumuistojen ääntä Niiden parissa vietämme joulun rauhan juhlanä.

— Rauhallista joulua! —

Johannes Paavolainen T62

ERÄS JOULU AATTO

Siitä joulusta josta kerron on viettänyt tänä jouluna 37 vuotta, silloin meiltä kysyttiin haluammeko elää vapaassa itsenäisessä Suomessa, vastasimme myöntävästi.

Olin mennyt avioliittoon syyskuussa 1938, asuimme Tampereella ja olimme onnelliset. Elämä hymyili ja tulevaisuus näytti valoisalta, kuitenkin tahtomattamme siirryimme vuoteen 1939 joka toi mukanaan sodan kauhut, poltetut kodit, evakko taipaleet, sankari vainajat.....

Jouduin YH:n tamperelaisten mukana, perustettiin yksikkö JR 16 komentajana ev.ltn. Aaro Pajari. Meidät siirrettiin ylipäällikkö reserviksi Taavetin seuduille.

Sodan puhjettua marraskuun viimeisenä päivänä meillä ei ollut tietoa mikä tulisi tehtävämme olemaan. Kuitenkin meidät lastattiin junaan joulukuun 5 p:nä ja sen kulkua seuraten huomasimme kulkevamme kohti itää, matkamme päättyi Värttilän asemalle itsenäisyyspäivän iltana. Seuraavana aamuna jouduin joukkueeni kanssa linja-auto kuljtuksella Tolvajärvelle, jossa sain ns. tulikasteen Shemeikkojen patsaan kohdalla. Olin mukana Tolvajärven torjunta taisteluissa, Ristisalmen, Ingoinahon, Ägljärven ja Pojasvaaran taisteluissa. Minua oli Jumalani varjellut, olin säilynyt vammoilta. Pojasvaarasta lähdeittäessä jouduin kärkipartioon kuten usein ennenkin, Etenimme kymmenisen kilometriä ennenkuin kohtasimme vihollisen jonka kanssa jouduimme taisteluun, paikka oli Aittojoki. Hyökkäyksessä varustettua kukkulaa vastaan haavoituin käsikranaatista oikeaan jalkaan ja molempiin käsiin. Nopean etenemisen

johdosta oli oma joukko sidontapaikka (JPS) jäänyt kymmenkunta kilometriä taemmaksi. Minut kuljetettiin sinnen hevosella, pakkanen oli kiristynyt oli -38°C , lisäksi olin taistelun aikana kadottanut toisen käsineeni. Käteni jäättyivät, oikeasta kädestä kaikki sormet ja puoli kättä, ennenkuin pääsimme perille. JSP oli pieni torppa jonka tuvan lattialle minut nostettiin. Kuitenkin siellä oli lämmin, lattialla makasi miehiä vieri vieressä, ilmassa oli voimakas lääkkeen ja veren haju.

Valituksia kuului, mutta useimmat nukkuivat. Oli joulukuun 23:n päivän ilta n. klo 20.00. Sain siellä ensi avun ja jalkani lastoitettiin, nukuin. Heräsin siihen kun lääkintämies koetti saada käsivarttani paljaaksi pistääkseen piikin. Meitä valmistettiin autokuljetukseen kenttä sairaalaan (KS) siirtoa varten.

Sairasautojen tultua meidät pari-potilaat nostettiin paareineen autoon. S-autot olivat tavallisia linja-autoja joista oli poistettu istuimet, parit ripustettiin koukkuihin ja paareja oli kolmet päällekkäin. Jouduin ylimmäiseksi. matkaa katosta oli n. 30 cm.

Ulkona oli pakkanen kiristynyt yli 40 asteen. Auto oli kylmä eikä se lämmennyt sen aikaisilla lämmityslaitteilla ajonkaan aikana. Matkan aikana sain kovan suonenvetokohauksen ja menetin tajuntani. Heräsin vasta Tolvajärven matkailumajassa joka oli KS. Sain lämpimiä vesipulloja ympärilleni, lämmintä lientä ja morfiinia. Levätyämme muutaman tunnin jatkui matkamme Värttilään jossa oli sotasairaala (SotaS). Ennen sinne tuloa sain taas tuon suonenvedon joka lopuksi vei tajuntani. Sairaalaan päästyä meidät pestiin ja saimme ajella partamme, meidät sidottiin ja lopuksi pantiin valkoisten lakanoiden väliin nukkumaan.

Tästä olen kirjoittanut Kansa Taisteli lehdessä jossa se julkaistiin 1972 N:o 12 —

— Saavuimme Värttilään jouluaattona iltapäivällä, lyhyt talvinen päivä alkoi hämärtyä, kun meitä nostettiin sairaalan suojiin. Oli suorastaan käsittämätöntä se puhtaus ja lotta-sisarien huolenpito mihin jouduimme, tunsimme todella tuleemme takaisin sivistyneeseen maailmaan. Mikä nautinto olikaan saada peseytyä ja ajaa partansa sekä päästä vitivalkoisten lakanoiden väliin nukkumaan. Uni olikin suurin toiveemme, olihan kulunut yli kaksi viikkoa siitä kun olin saanut kunnolla nukkua ja silloin Värttilän työväentalon näyttämöllä, matkalla rintamalle.

Oli niin sanomattoman hyvä olla, kaikki tuntui vaipuvan pumpulin-

pehmeään utuiseen uneen, NUKUIN—

Tajuntaani tunkeutui jotain valoisaa:....., sitten kuulin tuon vanhan ja aina uuden virren "Enkeli taivaan lausui näin...". Missä olen, mitä on tapahtunut? Ihana tunne täyttää mieleni, tunnen vajoavani pehmeään, jonnekin missä on hyvä olla, saa nukkua, nukkua....

Mitä tämä on, olenko kuollut ja onko tämä taivas? Kuulen laulua ja soittoa, katselen ympärilleni, vähin erin tajuntaani alkaa hahmoittua jotain todellista, joka palauttaa minut maankamaralle. Kuulen viereltäni hiljaisen vaikeroivan äänen rukoilevan "Rakas Jumala, ota minut luoksesi, annan anteeksi minun suuret syntini, armahda minua." "Hetken hiljaisuus, korinaa, kuulen kuinka ihmisen on vaikea hengittää. Käänän päätäni, vieressäni makaa keki-ikäinen parroitunut mies puoli istuvassa asennossa, silmät auki kattoon tuijottaen. Tunnen miehen, hän on komppaniamme täydennysmiehiä, jotka tulivat eilen rintamalle. Huomatessaan, että olen herännyt hän katsoo minuun ja sanoo: "Kuolenko minä, onko näin Jumalan tahto, on niin vaikea olla, kuula meini rinnasta läpi, sano kuolenko...?" koetin lohduttaa, "kyllä sinä parant, ole levollinen ja luota Jumalan apuun". Katsoessani ympärilleni huomaan, että makaan sairaalassa missä on parhaillaan joulujuhla meilläään. Kuulen kuinka pappi julistaa tuota iki ihanaa joulun sanomaa "Maassa rauha ihmisillä hyvätahto" onko näin?

Makaan kauniissa puhtaassa sängyssä, valkoisten lakanoiden välissä. Liikuttaessani itseäni tunnen kipua oikeassa jalassani, molemmat kädet ovat kipeät, jalka ei liiku lainkaan, koskee vain kovasti. Vähin erin alkaa muistini saavuttaa todellisuus-

pohjaisen jalansijan aivoissani. Olin siis haavoittunut ja makasin sairaalassa, sekä nyt oli jouluaattoilta. Sotajoulu 1939! Talvisodan joulu! Koetan nousta vuoteessa istumaan, koskee, maailma pyörii silmissäni, kaikki häviää punaiseen verenkarvaiseen utuun. Retkahdan vuoteelle, taas on niin hyvä olla. Kuulen hiljaisen äänen sanovan, ”oletteko herännyt, hyvää joulua”. Avatessani silmäni näen vuoteeni vieressä lottasisaren, joka tarjoaa jotain juotavaa, hymyilee ja kertoo, että nyt on joulu ja joulupukki on tuonut minulle joululahjan sillä aikaa kun olen nukkunut, sekä ojentaa viereiseltä pöydältä minulle almanakan. Se on minulla vieläkin muistona v. 1939 joulusta, jonka vietin Värtsilan sotasairaalassa. Kovin pien tuo lahja oli, mutta se teki mielen niin iloiseksi, se kun annettiin iloisella mielellä, hymyillen. Kiitos Teille te uupumattomat lotta sisaret!

JOULUNA

Kirj. v. 1921 Matti Paavolainen
T36

Yön hetki ol' synkkä ja vaarallisin
maa verhottu mustahan vaippaan,
kun enkelit kedolla Betlehemin
jouluvirtensä viritti raikkaan.
On ihana paimenten joulu.

Tuo virsi se mielihin synkkihin
toi iloa toivoa uutta.
Ei sanoin, ei kielin voi kertoa
tään virtensä suloisuutta,
On ihana paimenten joulu.

Talvinen ilta on pimentynyt, valot sammuvat sairashuoneesta jossa meitä makaa useita kymmeniä tukkaisina kuumeen polttaessa rikki revittyä kehoa, rukoillen kuka mitenkään, niin kuin joskus lapsena olimme oppineet, tavoittaen Jumalaa vapisevin huulin, kurjana syntejään anteeksi anoen. Pimeässä kuuluu kuinka aikuinen mies, taistelija, puheli äidilleen kuin lapsi, mutta kohta kaameasti karjaisten huusi kuolemaa vihollisilleen, jonka kanssa paini kuoleman sylipainia Karjalan korvessa kuumeen himmentämin aivoin.

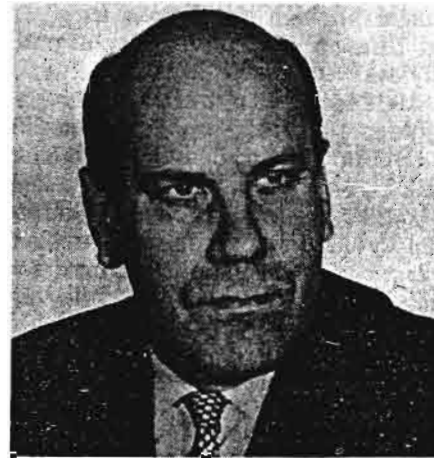
Makaan vuoteellani, ajatukset liittävät minut takaisin yksikköni, tuonne Karjalan suurille saloille ikihonkien joukkoon, jossa te veljet taistelette voitokkaasti vainolaista vastaan kovassa pakkasessa. — Silmistäni puristuu kyynel, olisin luonnanne, — mustikuva himmenee, nukun, olen jälleen yksi teistä.

Reino Paavolainen T83

Oi Herra mun lauluni myöskin suo
Sä kaikua suloisesti.
Sun rakkaushehkusi lauluuni tuo
että sointuis se vaikuttavasti.
Suo valoisaks' muuttua joulu.

Suo kunniaasi mun kirkastaa
ja valoa pimeään tuoda.
Suo maassa rauhaakin rakentaa
Sä uudeks' voit tahtoni luoda.
Sä siunaa Sun hengelläs joulu.

Mä rukoulen, Herra, mun valona suo
Sun kynttiläjalassas' loistaa.
Ja elämän tietä mun kulkea suo,
pois eksytys tieltäni poista.
Suo nähdäksein taivahan Joulu.

50-vuotias veljeni
Jaakko Paavolainen

Syntyminen pojaksi kolmen tyttölapsen jälkeen merkitsi toiveiden täyttymystä menevän miehen perheessä ensimmäisen tasavallan aikana Kanneljärven kansanopistolla. Virallinen syntymäpaikka oli Viipuri ja päivä 23.7.-26.

Jaakon huoleton ja toimielias lapsuus on kutakuinkin tarkkaan talletettu perhealbumin sivuille aina ensimmäisestä päivästä ja autokyydistä asemalta kotipihalle kouluunlähtöön asti.

Näihin kymmeneen vuoteen mahtuu Studebakerin pyörien puhdistusta palleroin käsin, innoittuneita nokikolarileikkejä, kansakoulua, ensiopetusta pianonsoitossa ja niin kuin maalaispojalle kuuluu, päivittäistä möyrimistä suksimäessä. Eikä mitään rajoittanut — paitsi kiusalliset, säännölliset ruoka-ajat — pitkien, kapeitten, mustelmien koristamien säärien vapautta tehdä löytö- ja tutkimusmatkoja, ensin vain Pallen seurassa Soltainjoen vonkalle, sitten yhä kauemmas Kanaksen kanervakankaille ja Onkamonjärville.

Jaakko pyrki ja pääsi Viipurin Klassillisen lyseon keväällä -26 ja valtasi minun jälkeeni tyhjäksi jääneen paikan Viipurin koulukodissa. Koulun valintaan ei sisältynyt minäkäänlaisia vaihtoehtoja — klassikon pojalle voitiin antaa vain klassinen koulutus. Viipurin Musiikkiopistossa hän samanaikaisesti aloitti pianonsoiton opinnot.

Täydellistä elämänmuutosta ja samalla jyrkkää sisäistä murrosta merkitsi neljän Viipurin vuoden jälkeen — juuri kun on päässyt sisälle kouluun, toveripiiriin ja kaupunkielämään — sodan syttyminen ja tulo äidin ja Helenan kanssa pilkkopimeälle, lasinsirpaleitten peittämälle Helsingin asemalle viimeisellä Viipurista tulevalle siviilijunalla myöhään illalla 30.11.-39.

Koulunkäyntiään hän jatkoi kevätlukukaudella -40 Normaaliylyseossa Helsingissä, samassa koulussa missä isä oli opiskelut viimeiset luokat ennen ylioppilastutkintoa. Jaakko tuli ylioppilaaksi keväällä -44 ja hänet kuvattiin sotilaspuvussa, lakki ja pari ruusua kädessä, aikakauden ankaraa martiaalista henkeä kuvaavassa asetelmassa.

Musiikki oli erikosen vahvasti kuvassa mukana ylioppilaaksitulon jälkeen. Tässä vaiheessa Jaakko opiskeli jonkin aikaa konservatoriossa sekä viipurilaisen pianopedagogin Sergei Kulangon johdolla. Mutta kuinka ollakaan hän kuitenkin suoritti fil.kand. tutkinnon historiallis-kielitieteellisessä osastossa v. 1949. Ja v. 1952 hänet vihittiin avioliittoon Ritvan — Ritva Salli Elina Peltosen — kanssa. Lapinpuiston Yhteislyseon nuorempana lehtoria hän toimi 59—63 ja rehtorina samassa koulussa 64—70.

60-luku ja sen voimakkaasti virinyt harrastus poliittisen lähimenneisyyden tutkimiseen johti Jaakon

oikeaan elämäntehtävään, historian-tutkijaksi. Hänen valtiotieteellisessä tiedekunnassa suorittamansa liseniaatin tutkinto ja esittämänsä väitöskirjan Punainen terrori merkitsivät liikkeelle lähtöä tähän, parhaillaan aktiivisesti jatkuvaan suuntaan. Punaista terroria seurasi Valkoinen terrori v. -66. Vankileirit Suomessa 1918 ilmestyi v. 1971. Valtion humanistisen toimikunnan nuoremman tutkijan toimen Jaakko sai v. 1970 — hän erosi tällöin rehtorin virasta — ja Suomen historiallisen seuran tutkijajäseneksi hänet valittiin v. 1971. Suomen Tiedeakatemian tunnustuspalkinnon Jaakko sai v. -72 ja vuorossa oli nyt tutkimusmatka Yhdysvaltoihin v. 72—73.

Poliittisen historian tutkimus ja siihen liittyvä julkaisutoiminta yliopisto-opetuksen ohella — dosenttina ja vt, apulaisprofessorina — täyttävät aikamiehen ikään ehtineen veljeni kiireisen arkipäivän ja pianonsoitto on edelleen jokapäiväinen, rentouttava pako tutkimustyön paineesta.

Katri Veltheim T60

Sukuseuran esimiehen Johannes Paavolaisen onnitteleva puhe Jaakolle: 23.7.1976.

Hyvä Päivänsankari!

Ajan tiimalasin näyttäessä tänään vuorollaan Sinun kohdallasi ”väliaikamerkkiä”, muistuu mieleen erään merkkipäivälaulun sanat — ne kuuluvat:

*”Nyt viikymmenvuotias on elos tie
Se riemuissa, murheissakin kulkenut lie
Vaan elosi toimet on luonehet loimet
ja niin olet estehet voittanut Sie”.*

Jo tuotujen tai päivän mittaan tuotavien onnittelevien yhteydessä olet varmaan myös kuullut tai tulet kuulemaan millaiseksi Sinut on yhteiskunnan jäsenenä ja ammatissasi tutkijana arvostettu. Uskon paikalla

tällöin olleiden tai olevien kuulleen tai tulevan kuulemaan hyvin positiivista.

Meidän, tässä nyt olevien onnittelevien tehtävänä on tänä päivänä — Sinun päivänäsi — Paavolaisten Sukuseura r.y.:n puolesta lausua Sinulle lämpimät kiitokset sukuseuran hyväksi suorittamastasi ansiokkaasta työstä sen johtokunnan toimihenkilönä — viimeksi suvun historioitsijana — ja eräässä vaiheessa melkeimpä seuran hengissä pitäjänä. Samalla kun toivotamme Sinulle sydämellisten onnittelevien myötä terveyttä ja jatkuvaa toimintatarmoa — myös sukuseuramme hyväksi — haluamme kuitenkin huomauttaa, ettemme vaadi Sinua seuran historioitsijana osoittamaan sukumme polveutuvan esimerkiksi Kaarle Suuresta tai jostakin muusta historian mahtimiehestä, vaan että yhtä jännittävää on suvun jäsenille oleva tieto siitä, että esiäidillämme Maria Heikintyttärellä on ollut 2 rautapataa, että esi-isämme Pietari Tuomaanpoika tai Heikki Matinpöika polttelivat viinaa, ja että joku esiäideistä joutui ehkä vaikkapa lemmen asioittensa takia käymään papin pakeilla.

Muistoksi tästä päivästä — heinäkuun 23:sta vuonna 1976 — tuomme Sinulle sukuseuramme lahjana Karjalan kannakselta, lapsuutesi naapuripitäjästä Muolaan Kyyrölästä olevan savenvalaja Konstantin Uschanoffin muovaileman n.s. sukunan eli suomeksi savipotin kedon kukkasin koristeltuna ja kynttelikön kynttilöineen. — Kun tällä maalla sulkeudut tutkijankammioksi valitsemaasi paikkaan voinet käyttää kynttelikköä illan hämärässä valaisimena, ja Ritva puolestaan vaikkapa laittaa sukunassa uunin hiilokkeelle puuron kypsymään.

Onneksi olkoon!

*Laulajapoika Kalle Vartola T36
Ikä 11 vuotta. Haudaus: Muusikki - puolesta. Puolestoite seka ratsastus. Hän on viime sukujuhlissa ollut hän (laulaja isänään). Kalle Vartolan kansainvälinen orastavasta taiteesta.*

Hauhon laulajapoika T161

Suvun hauholainen haara kasvattelee tällä hetkellä nuorta laulajapöikää, Ilkka Tapionp. Paavolaista T38. Hän on syntynyt 5.p toukokuuta 1962 ja käy parhaillaan peruskoulun seitsemättä luokkaa.

Ensimmäisen kerran esiintyi Ilkka Paavolainen julkisesti jo alakoulun ensimmäisellä luokalla, kohta kun kynnellä kykeni. Kerrotaan että jo tämä ensi esiintyminen oli menestys. Peruskouluun siirryttäessä kiinnostivat nuorta muusikköä huilu ja viulu, mutta nykyisin on piano mieluisin instrumentti. Soitto on Ilkan kotiharrastus — kaikki julkiset esiintymiset ovat tapahtuneet laulun merkeissä. Erilaiset juhlat, kirkko ja Karjala-talo on olleet nuoren laulajan esiintymispaikkoja.

Tuorein menestys on ensimmäinen palkinto Etelä-Hämeen karjalaisten järjestämässä laulukilpailuissa. Ilkka Paavolainen ottaa soitotunteja ja laulaa Hauhon seurakunnan lapsikuorossa. Silja Paavolaisen mukaan muistiin merkinnyt katri Veltheim. T-60

T562

Kivennavan METSOLA.

Jokainen kivennapalainen tietää Vienolan, mutta kuinka moni tietää minkä talon nimiä olivat Tuulela, Toivola ja Metsola? — Olivatko nämä nimet kansallisromanttisen ajan tuotetta Aleksin Kiven tyyliin, ei ole tiedossani. Meillä kotona nämä nimet olivat yleisessä käytössä.

TUULELA oli se vanha koulutalo jonka kunnanlääkäri C.H.Corschelnik oli ostanut ja jonka hän oli kunnostanut asunnokseen ja joka viimeksi oli apteekkina.

TOIVOLA oli se hyvinhoidettu, lautavuorattu ja vaaleanvihreäksi (melko valkoiseksi) maalattu talo Käävän kaupalta noin parisataa metriä Ahjärvelle päin tien vasemmalla puolella. Siinä asui v. 1911—18. äitini sisar miehensä Hinna Piltz'in kanssa. Isäni Johannes Paavolainen ja Hinna Piltz olivat perustaneet Kivennavalle Kivennavan Höyrysaha- ja Mylly nimisen liikkeen, jossa oli raamisaha ja mylly. Koneenhoitajana ja remonttimiehenä oli erinomaisen kätevä ja monitaitoinen Matti Hölttä. — Tämä saha oli ensimmäinen höyrysaha Kivennavalla, ennen Eerikäisen sahaa. Sahan konttori sijaitsi Toivo-

lassa, jossa sitä hoiti H. Piltz. Sahan toiminta päättyi vapaussotaan jolloin Kivennavan valtauksen yhteydessä punaiset murhasivat Hinna Piltz'in.

METSOLA. Kauppias Pietari Paavolainen oli hankkinut hallintaansa huomattavia maa-alueita Kivennavan kirkonkylästä, nämä hänen kuoltuaan jäivät perikunnan hallintaan. Tilaa kokonaisuudessaan jäi hoitamaan hänen poikansa, isäni agronomi Johannes Paavolainen. Tilalle oli aikaisemmin rakennettu suuri navetta tiilestä, talli, puimala ym. tarvittavat rakennukset. Päärakennus valmistui n.v. 1910 ja se ristittiin METSOLA'ksi sijaintipaikkansa mukaan, se kun sijaitsi metsäisellä kumparella. Metsola paloi v. 1918 eikä sitä koskaan rakennettu uudestaan.

Metsolaan kääntyi tie heti Toivolan jälkeen vasemmalle, kulkien sahan lautatapulien ohi metsäsarekkeen syrjään, jossa oli yksi valtan suuri petäjä. Tie laskeutui vähinerein pellolle, jossa se kulki valtaoijan (Loukasojan) yli nousten metsäiselle kumparelle, jolle Metsola oli rakennettu tien oikealle puolelle, vasemmalta puolelta tietä alkoivat pellot läinnä kuitenkin oli puutarhamaa jossa kasvatettiin porkkanaa, punajuurta, lanttua, hernettä ja siihen aikaan harvinaista tomatia ym. puutarha kasveja. Olihan isäni innokas uusien kasvilajien kokeilija ja kasvattaja. Metsolan pääportaiden edessä oli näköala suurten peltoaukeiden yli kunnantalolle, jonka takana nousi kirkonmäki, missä kirkko komeana sijaitsi ja jonka ympärillä olevalla hautausmaalla lepäsivät iso-vanhempamme viimeistä untaan. Kirkonmäelle johtavan tien kahtapuolen olevat vaahterat olivat isäni lahjoittamat ja istuttamat. Edessä olevien peltojen

halkoi kiemurteleva valtaoja (Loukasoja) jonka vedet laskivat mm. Vienolan tekolampeen. Valtaojassa oli myös "vonkkia" joissa kesäisin voi, jos nyt ei uida niin kuitenkin kahlata ja muuten "räpiköidä". — Tie jatkuu edelleen sen oikealla puolella oli lähinnä päärakennusta meijeri eli maitohuone ja kaivo (vinttikaivo), noin 50 m päässä siitä, myös tien oikealla puolella oli kanala ja rehuvara, sekä siitä edelleen talli ja tallin rauniot. Tallin palossa oli talliin jäänyt useampia hevosia. Jonkin matkaa siitä eteenpäin oli suuri tiilinen navattarakennus (joka on ollut jäljellä loppuun saakka), sen jälkeen oli puimala, jonka voimalähteenä oli lokomobiili (höyrykone). Sen konehuoneessa istuin aina, kun oli vain tilaisuutta ja katsoin kuinka iso vauhtipyörä pyöri ja mäntä tuksuttaen liikkui edestakaisin. Sieltä äitini oli kerran löytänyt kadonneen lapsensa nukkumasta ison työkalulaatikon päältä. — Tie kulki edelleen, tultiin saunalle ja lopuksi Sinkon torpalle, josta päästiin Sinkon portin kautta Pietarin—Viipurin maantielle, jonka toiselta puolen alkoivat Vienolan maat. — Tällainen oli lapsuuskotini Metsolan ympäristö. Itse Metsola oli hirsistä rakennettu, jonka äitini ja isäni olivat yhdessä erään arkkitehdin kanssa suunnitelleet (valitettavasti en muista arkkitehdin nimeä), se oli rakennettu sen ajan mukaan korkealle kivijalalle, siinä oli alakerassa 4 huonetta, iso keittiö ja palvelijain huone, sekä pääportaista sisääntullessa iso halli josta menivät portaat yläkertaan jonne olisi tullut 3 huonetta, mutta joita ei koskaan rakennettu. — Pesän jaon yhteydessä isäni ei kyennyt lunastamaan tilaa toisilta osakkailta (6 kpl) vaan se joutui myyntiin v. 1916. Muutimme Metsolasta Tuulelaan.

Tämä Pietari Paavolaisen perikunnan tila joutui myöhemmin Kivennavan kunnan omistukseen.

Tampereella helmikuun 25 p:nä 1976

Reino Soini Paavolainen T-83
Johanneksen poika.

Pienen pojan muistikuvia.

Hullu-Jussi, sotaväki ja ilmapalot Kivennavalla.

Silloin kun Raasulin rataa (Käkisalmin-Rautu-Pietari) rakennettiin elettiin vuotta 1913, kulki huhu talosta taloon "Hullu-Jussi menee kirkonkylään tietä myöten sinä ja sinä päivänä". Tämä tärkeä uutinen otettiin vastaan kovin innostuneesti. Meidän lasten joukossa se saavutti mielikuvitukselliset suhteet. Kysyttiin mikä Hullu-Jussi on, onko se ihminen, eikä se ole vaarallinen, kun se on hullu. — Siinäpä sitä olikin vanhemmilla selvittelyä kerakseen. — Selvisihän se, että jon-

kinlainen kone se onkin, eikä mikään ihminen, vaikka kyllä vanhemmat lapset meitä pienimpiä peloittelivat iltaisin Hullulla-Jussilla.

Koettipa sitten se jännityksellä odotettu päivä. Mustan että aurinko paistoi ja oli kuuma, kun kävelimme Metsolasta Toivolaan. — Toivolahan oli ollut meidän koti ennen Metsolan rakentamista. Nyt sillä asui Hinna Piltz, joka oli avioitunut äitini sisaren kanssa, siellä oli myös Kivannavan ensimmäisen höyryrsahan konttori (Kivennavan Höyryrsaha ja Mylly omistajat J. Paavolainen ja H. Piltz-, näin on nimi siihen kirjekuoreen painettu minkä omistan.) Toivola oli aidattu ns. säleaidalla jolla se oli eroitettu maantiestä, siinä oli myös viihtyisä puutarha ja tien puolella kasvoivat koi-vut, jotka sopivasti varjostivat puutarhaa näin kuumana päivänä. — Jännitystä oli ilmassa, ihmisiä liikkui pyhäpukeissaan tiellä edestakaisin ja vähän väliä kuului tuo mystillinen sana *Hullu-Jussi*. — Ilmeisesti tekniikka silloinkin pelasi, olihan käytössä tuo suuri keksintöpuhelin-, koska meidän vanhemmat ilmestyivät pihalle vähän ennen kuin alkoi kuulua kovaa huutoa Raivolan tiehaaralta päin. Huuto vain kasvoi ja ihmiset alkoivat juosta Käävän kaupalle päin. Näkyi suuri pölypilvi joka läheni ja kun se saavutti kirkon tien risteyksen ja kääntyi Valkjärven tielle alkoi pölynseasta eroittaa hevosia, jotka kovasti ponnistaen vetivät jotain hyvin raskaasta ja miehiä jotka huusivat kauheasti hevosille kehoitushuutoja. — Kuorma näkyi pysähtelevän vähän väliä, hevoset puuskuttiva ja miehet huusivat sekä tie pölysi. Olihan silloin Kivennavan Valkjärven tie mitä hienointa hiekkää, missä oli todella nautinto kävellä taputella pienin paljain jaloin milloin

vain sinne pääsi. — Meidän lasten jännitys kohosi huippuunsa. Äiti oli nostanut minut aidan ylimmälle poikittaiselle puulle, josta oli hyvä näkyvyys tielle, vaikka ihmisiä kulkikin ohi. Huuto ja meno oli pienestä pojasta hirvittävä, kun yli kaksikymmentä hevosta veti isoa rekeä kuin talvella lumiauraa. Rekeen oli kuormattu valtavan iso kauha jonka sormet töröttivät ylöspäin. Siinä se oli se Hullun-Jussin käsi jolla se kuulema kauhoi maata ja kiviä, mutta olipa se iso ja rautainen, kynnetkin olivat vielä noin julmetun suuret. Tuolla kun kaapaisee niin kyllä kivetkin lentää, sellaisetkin millä me usein leikimme kotia. Sattui vielä niin onnellisesti, että päästyään meidän kohdalle hevost pysähtyivät ja miehet kävivät niitä riisumaan valjaista, sanoivat pitävänsä ruokatauvon. Ensimmäisen kuorman jälkeen tuli vielä Hullun-Jussin pannu ja muita kuormakärrejä joihin oli kuormattu muita koneen osia. Kuitenkin ne mahtuivat Käävän kaupan ja Toivolan väliselle tien osalle. Nyt oli meillä aikaa tarkastella aidan rakosista, mitä kaikkea siellä tiellä oikein oli ja olihan siellä touhua ja kuhinaa, hevosia syötettiin ja juotettiin, ihmiset häärivät uteliaina Hullun-Jussin tavaroiden ympärillä ja me emme päässeet mihinkään sen pisteaidan takaa. Alkoi väsyttääkin koko homma, kun eivät mokomat pane hevosia uudelleen valjaisiin ja lähde viemään sitä Hullua-Jussia eteenpäin ja kun tuo äitinkin ei pyynnöistäni huolimatta nosta minua aidalle, että paremmin näkisin. — Nukuttaakin niin, taidan vähän mennä tuonne Elsatädin sohvallesiihen päättyi kolmivuotiaan muistelman siitä suuresta *Hullu-Jussista* joka kulki Kivennavan kirkonkylän läpi sinä kuumana kesäpäivänä 1913.

— Tänä samana vuonna tai vuotena myöhemmin pitivät venäläiset suuret sotaharjoutukset joita katselimme pelontuntein kotimme Metsolan pihalta. Muistikuvaani on jäänyt illat, sotilaat olivat majoittuneet pelloillemme valtaojan kahtapuolen aina Eerikäisen kaupan ja kunnantaloon korkeudelle saakka. Illan hämärtyessä alkoi heidän majapaikoista kuulua soittoa ja laulua, lisäksi pienet nuotiotulet tehostivat tunnelmaa. Saimme katsella tuota näytelmää Metsolan portailta, mutta ehdoton kielto oli tuonne leirille päinkään menosta. Suuri ihme oli se, että he rakensivat pelloille leivinuunin jossa paistoivat leipänsä. Tätä ihmettä kävimme katsomassa, kun harjoitukset olivat ohi. Uuni purettiin välittömästi. — Näihin lapsuus muistoihin kuuluu vielä Pietarilaisten ilmapallot jotka kulivat usein taivaalla.

Reino Paavolainen T-83
Metsolan poika

OLAVI PAAVOLAINEN

Viime vuonna ilmestyi Tammen kustannuksella Matti Kurjensaaren teos "Loistava Olavi Paavolainen", elämäkertateos tästä sukumme värikkästä hahmosta. Vaikka Olavi Paavolaisesta on erilaisia kirjallisuus- ja kulttuurihistoriallisissa katsauksissa ollut runsaastikin luonnehdintoja, on kyseessä sittenkin ensimmäinen "kokovartalokuva". Myös sukuseuran kannattaa huomi-

oida tällainen tapahtuma. Ei yksikään suvun jäsenistä ole joutunut vastaavan huomion kohteeksi. Olavin Paavolainen on aivan kiistattomasti ollut sukumme "kuuluisin" jäsen.

Kurjensaari on lähtenyt tehtävänsä osaksi Olavin entisenä ystävänä, arvostajana ja jopa eräissä suhteissa ehkä "opetuslapsenakin". Jo aikaisemmin Kurjensaari on eri yhteyksissä lyhyemmin käsitellyt "tulenkantaja"-ystäväänsä. Elämäkertateos on siten kuin vanhan kunnin lopullinen hedelmä. Teoksen avulla Kurjensaari itse on päässyt vapautumaan Olavin luovaa painetta aiheuttaneesta muistosta. Mutta voidakseen kirjoittaa kokonaisen elämäkertakuvauksen tekijä on joutunut osaksi myös paneutumaan varsinaisen elämäkertahistorioitsijan rooliin, t.s. asettamaan omat subjektiiviset näkemyksensä laajempiin ja yleispätevämpiin historiallisiin yhteyksiinsä. Hän on joutunut suorittamaan tutkimuksia, perehtymään sellaisiin jaksoihin Olavin elämässä, joista hänellä aikaisemmin ei ole ollut tietoa ja noudattamaan ainakin suurissa puitteissa kronologiaa. Kurjensaaressa, joka kirjailijana tähän asti on ollut pääasiassa kulttuuri-esseisti, tämä kaikki on merkinnyt ikäänkuin uutta aluevaltausta.

On ehkä aiheetonta yrittää tässä yksityskohtaisesti arvioida Kurjensaaren työn tulosta. Teostahan on arvosteltu julkisuudessa, vaikka se ei olekaan herättänyt kovin suurta kohua. Se on saanut osakseen sekä positiivista että negatiivista kritiikkiä. Ne piirit, jotka ovat läheltä joutuneet seuraamaan Olavi Paavolaisen elämänvaiheita, ovat voineet havaita lukuisia pikkuvirheitä Kurjensaaren esittämissä yksityiskohdissa. (Itse esim. olen havainnut

Kurjensaaren sijoittaneen Erkki P:n lyhyen ministerikauden aivan väärään vuoteen.) Mutta julkisen kriitikin tietty laimeus ja haparoiuvuus ei ole voinut johtua tällaisista pikuseikoista sillä harvalla julkisuuden kynämiehellä on edellytyksiä tietää niistä mitään. Ilmeisestikin tilanne pohjaltaan on ollut se, että Olavi Paavolaisesta tosin on hyvin monella voimakkaita henkilökohtaisia muistoja, mielipiteitä ja intuitiivisia näkemyksiä siitä, mitä Olavi P. "todellisesti" oli, mutta hyvin harvat ovat kuitenkaan yrittäneet ajatella hänen elämäänsä ja toimintaansa historiallisessa kokonaisvalaistuksessa, sen kaikkia eri puolia keskenään punniten. Hän on ollut yhdelle salonkikommunisti, toiselle romanttinen kannakselaistaiteilija, kolmannelle erikoislaatuinen "arbitr elegantiarum" jne. Kun Kurjensaari nyt ensimmäisenä on edes yrittänyt luoda kokonaiskuvaa, on kannanotto ollut vaikeata: kuvaan ei ehkä ole oltu tyytyväisiä, mutta muutakaan ei ole ollut tilalle asetettavissa.

Sikäli kuin ensilukemalta saamani vaikutelma on oikea, Kurjensaaren kokonaiskuvassa painottuu huomattavasti Olavin kehitys romanttisesta "tulenkantajasta" vasemmistolaiseksi intellektuelliksi. Tämä on erittäin ymmärrettävää, sillä epäilemättä Kurjensaaren ja Olavi P:n suhteissa ideologiset pohdinnat olivat voimakkaasti esillä. Mutta Kurjensaarella on toki ollut tällaisen kuvan esittämiseen muutakin vahvaa näyttöä kuin vain Olavin ajatusmaailmasta henkilökohtaisesti saatu kuva. Kirjailija Paavolainen toki liikkui paljon vasemmistolaisissa kulttuuripiireissä 1930-luvulla ja liittyi henkilökohtaisessa elämässään sotien jälkeen yhä kiinteämmin vasemmistolaiseen elämänmiljööseen. En

väitä, että Kurjensaari nimenomaan pyrki todistamaan Olavi Paavolaista vasemmistolaiseksi, mutta hänelle tämä puoli luonnostaan on keskeisin ja merkitävin. Ja kieltämättä Kurjensaarella on tähän perusteita. En ole huomannut, että kukaan olisi lähtenyt suoranaisesti kiistämään tätä Kurjensaaren pääteemaa.

Kuitenkin uskaltaisin sanoa, ettei Kurjensaari sittenkään ehkä ole osannut sijoittaa Olavi P:ta lopullisesti Suomen kulttuuripoliittiselle kartalle. Paljon uusia ja erilaisiakin näkökulmia on varmasti vielä löydettävissä. Eräs hyvin selvä puutteellisuus Kurjensaaren teoksessa on se, että hän ei ole tuntenut voimien riittävän Olavin kirjallisten tuotteiden sisällön analyysiin. Niiden sisällön ylimalkainenkin tuntemus riittää oivallukseen, ettei häntä voi luokitella "vasemmistolaiseksi" sanan perinteisessä ja puoluepoliittisessa merkityksessä. Ja kuka voisi löytää esim. kuvateoksista "Karjala mustojen maa" ja Rakas entinen Karjala" jotakin vasemmistolaiseen maailmankuvaan liittyvää?

Mutta vaikka emme voisikaan yhtyä Kurjensaaren Olavi Paavolaisesta esittämään kokonaistulkintaan ja vaikka vihoittelisimmekin teoksen lukuisia erehdyksiä yksityiskohdissa, katsoisin kuitenkin, että olemme sentään Kurjensaarelle kiitollisuudenvelassa aika paljosta. Huolimatta siitä että kirjailija-sukulaistemme on aikanaan ollut tunnettu ja kiistelty henkilö, hänen toimintansa on ollut sillä tavoin erikoislaatuista, että se ei ole suoranaisesti ja välittömästi koitunut minkään maailmankatsomuksellisen leiriytymän eduksi. Kun tietää, miten historian lakkaamattomassa vyöryssä monet äärimmäisen rikkaat ja arvokkaatkin elämäntyöt

ovat vaarassa jäädä vaille tulkiaan ja pelkissä kansallisen kulttuurinkin kuvioissa vaipuvat unohduksiin, on sitäkin helpompi tajuta, että tällainen vaihtoehto on ollut väikymässä myös Olavi Paavolaisen kohdalla. Kurjensaari on Olavi P:N osalta huomattavasti vähentänyt tällaisen vaihtoehdot mahdollisuutta. On ehkä vähemmän merkitystä sillä, onko Olavista luotu kuva lopullisesti oikea tai väärä. Maineenmuodostuksen ja kirjojen kirjoittamisen armoston laki on sellainen, että kenestä kerran on kirjoitettu, hänestä toistekin kirjoitetaan, ja silloin myös kuvan oikaisu on mahdollista.

MIE KÄI KAUPUNGIS:

mie sanoi mei Pekol, ku satuttii yhtaikaa tuvaovel, vaik kumpikkii tultii er reissuil.

Hää ol lähtent pitemmä puoleisel kalareissul naapuri Eetu kans, ja mie olinkii sillaikaa ottant lommaa ja pistäin kaupungis. Vähä ol ukko niiko ränstynee näköne, ei liekkää ol vaa kalareissu syy. Tais oll äijil nestekiikar mukana tai kakskaa. Pannoo nääs vähä eppäilemmää jottai vilurii sillo ku mei Pekko hyvi hanakast kärkeilöö johokii lähtemää. Ei sitä tavallisil reissuloil saa kangel vääntämälkää mukahee. Pitäs panna muka simpsetit kaulaa ja nappaskenkät jalkaa.

Onha Pekol parempii nopsyi, niiko muilkii ihmisil, mut mää heit nyt yleaikaa muuttelemmaa. Turhaa kuluttammaa parempii, ku arkvaatteet ja paikkast pöksyt oikee välttää.

Ol siel vennee pohjal jonkuu verra veeviljaakii, kerra keittää, toise paistaa ja maitpotilline jäi viel suola.

Kurjensaari on näin kaiken kaikkiaan tehnyt ja tahtonut tehdä arvostamalleen ystävälleen suuren palveluksen. Hänen kokonaiskuvansa puutteineenkin on haaste tuleville tutkijoille ja säilyttää heille välittömästi käytettäväksi mittavan määrän tietoutta Olavi Paavolaisesta. Itse puolestani tunsin saavani siitä runsaasti lisätietoja ja ajatusvirikkeitä tämän sukumme varsin erikoislaatuisten ja mielenkiintoisten edustajan elämään ja problematiikkaan nähden.

Jaakko Paavolainen
T84

Sit vast ku mie jo käi ottamaa kahvipantkaa kaapi hyllylt, Pekko uraht, et peukalokyyvilläks käit. Miult pääs pitkä nauru ja mie sanoin hänel et oisinks mie nyt nii höperö et lähtisi tie laittaa tuuriai koittamaa. Saisi mie välleen siin seissa täköttää mont päivää, ei tää näköst Mantaa kukkaa mies korjahee kop-pajais.

Mie käi linja-autos ja oikee onnekas reissu olkii. Nii olliit hyvätahtosii ja hövelii nii kuljettaja ku piletityttökii et ihme. Miul ku nää pyörät ei oo enää varsi veiterät, ni hyö ku oikee autteliit ja nosteliit minnuu eesteas ku parempaakii ruustinnaa.

Sitäkö välist käyp tuol liikemaa-ilmias tuuloittumas, ni tuntuo itseesä ihan ihmiseks. Täpäpäiväne arvonnousu on kyl niihe linja-autoihmisii ansioo. Suurkiitos.

Viipuri Ieva
Lahja Vartola T36

Pietari Paavolaisen lasten sisarussarjan "sukukokous" Kanneljärven kansanopistolla v. 1921.

Henkilöt vas. — oik.

*Mikko, Eino, Katri, Mari, Ossi, Sasu, Pekka, Lauri ja Olavi
Martta, Pentti, Anna, Juuso, Elsa, pikku Katri, Erkki, Alice, Johannes ja
Vesta. Annikki, Aulis, Maire ja Hilikka, Aune, Ilta, Uolevi, Reino ja Hely*

Keväällä v. 1921 sai isäni Johannes Paavolainen (T.59) veljeltään Erkki Paavolaiselta (T60) kirjeen jossa hän kertoi aikovansa kutsua kaikki (Pietari Paavolaisen T32) sisarukset perheineen Kanneljärven kansanopistolle neljäksi—viideksi päiväksi. Koska heidän isän nimi oli Pietari, olisi Pietarin päivän seutu erittäin sopiva kokoontumisen ajankohdaksi. (Kesäkuun 29 p:nä). Tarkemman ajankohdan hän ilmoittaa myöhemmin.

— Tällainen kirje otettiin ilomielin vastaan ja tietysti sai meidän nuorten (Aulis T.82, Maire T59 ja Reino T.83) mitä lämpimimmän vastaanoton, olisihan siinä vallon verran tapaus kesälomalla oleville koululaisille.

Asuimme siihen aikaan Saimaan kanavalla jossa isäni oli kanavakirjuriina Mälkiän sululla olevassa ka-

navakonttorissa. Lähdimme matkaan kesäkuun viimeisellä viikolla, aluksi matkasimme hevoskyydillä Lappeenrantaan josta jatkoimme junalla Viipurin kautta Kanneljärven asemalle ja sieltä edelleen hevosajuri kyydillä tuon 4,5 km pituisen matkan kansanopistolle. Muistaakseni Viipurista liittyi seuraamme Arralaiset (Annikki täti T.32, Juuso setä, sekä serkut Pentti, Hilikka, Aune ja Hely). Matka oli ratki riemullinen sekä edessä hauskat päivät kaikkien serkkujen kanssa.

— Opistolle tullessa olivat siellä jo Pimiäläiset (Mari täti T.32, Sasu setä sekä serkut Uolevi ja Ilta). Vastaanotto oli iloinen, Erkki setä ja Elsa täti, sekä heidän esikoinen Katri ottivat meidät vastaan mitä sydämellisimmin, tutustuttivat taloon ja majapaikkoihin ja mikä pa-

Sisarukset:

*Erkki, Mari, Johannes, Annikki, Katri, Mikko ja Pekka.
Kuvassa toinen vasemmalta on sukumme vanhin jäsen ja
täytti 23.9.1976 90 vuotta.*

rasta tarjosivat loistavan tuliaislounaan. Olihan meillä matkalla tullut nälkä vaikka ajan tavan mukaan meilläkin oli ollut tukevat eväät matkassa. Meille nuorille oli opisto ympäristöineen kuin vasikoille kevätpäivä jolloin ne pääsevät ensikeran ulos talven jälkeen. Oli iso piha pelata pallopelejä ja laaja puistoalue missä voi leikkiä jännittäviä leikkejä.

Koetamme nyt kuitenkin muistella ja kuvata tätä Pietari Paavolaisen lasten sisarusten sukukokousta. kuten Erkki setä tätä yhdessä oloa kutsui ensimmäisen varsinaisen kokouspäivän avajaispuheessaan. Nämä muistelot perustuvat sisareni Mairen ja minun mustikuviin. Olin silloin 11 vuotias ja sisar Maire 12 v.

Yhdessä olemme koetelleet muistella tätä aikaa ja kuten jokainen ymmärtää, paljon on jäänyt oikeaa asia meiltä huomioimatta. Kuitenkin tästä sukukokouksesta on jäl-

keenpäin paljon puhuttu jo poismenneiden osaanottajien kesken ja näinollen olemme saaneet jonkinlaiset kehukset tälle ensimmäiselle "sukukokoukselle".

Sukukokouksesessa olivat läsnä seuraavat:

Pekka ja Alise Paavolainen T.57 ja pojat Lauri T. 79 ja Olavi T.80 Mikko ja Anna Paavolainen T.58 ja lapset Eino T.81 ja Martta Katri os. Paavolainen ja Ossi Kaakonkalvo T. 32.

Annikki Os. Paavolainen ja Juuso Arra T. 32 ja lapset Pentti, Hilikka, Aune ja Hely.

Johannes ja Vesta Paavolainen T.59 ja lapset Aulis T.82, Maire ja Reino T.83.

Mari os. Paavolainen ja J.A. (Sasu) Pimiä T.32 ja lapset Uolevi ja Ilta.

Erkki ja Elsa Paavolainen T. 60 ja heidän lapsensa Katri.

Sukuun tuleet:

J.A. Pimiä, Vesta Paavolainen os. Peterzéns, Alice Paavolainen os. Löfgren, Elsa Paavolainen os. Joensuu, Anna Paavolainen os. Pimiä, Juuso Arra Ossi Kaakonkalvo.

Majoituksesta oli huolehdittu siten, että jokaiselle perheelle oli varattu oma huone opiston tiloista. Lattioilla oli patjapussit ym. vuodevaatteet, joten jokainen sai laittaa olonsa niin mukavasti kuin osasi. Isoille pojille (Lauri, Pentti, Eino, Olavi ja Aulis) oli majoitus vanhan opiston juhlasalissa joka oli nyt voimistelusalina. Me nuoremmat pojat ts. Uolevi ja minä kovasti tingimme mukaan pääsyä, mutta pääsy sinne meiltä evättiin ja ilmoitettiin, että me majoitumme perheen mukana. Päivisin kun siellä ei ollut ketään kävimme kiipeilemässä voimisteltelineilla ja hypimme poikien peltien päällä. Siitä ilosta tuli kuitenkin lyhyt, kun se huomattiin, ovet lukittiin ja se ilo loppu siihen. — Tavallaan kaikki jakaantuivat omiin luonnollisiin ryhmiin. Vanhemmat omaksi ryhmäksi joka johti ja määräsi yhdessäolon tahdin. Ylijohto ja hyvinvointi (muonitus, juomat ym.) oli Erkki sedän ja Elsa tädin harteilla. Mahtoikin siinä kulua eräskin limppu ja piirakka, sekä usea kahvikupillinen ja kermalitra ennenkuin sellainen katras oli kestitetty. — Varttuneempi nuoriso muodosti

oman ryhmän ja me neljä Hely, Ilta, Uolevi ja minä sen vilkkaimman ja äänekkäimmän sekä enimmän harmia tuottavan ryhmän.

Päivän ohjelmat olivat aamulla aamukahvi tai tee, huoneiden kunnostus, lyhyt aamuhartaus sekä valmisteluja päivän ohjelmiin. Ruokailu jonka jälkeen parintunnin lepo vanhemmille ja nuoret ylös äänen kuulumattomiin leikkimään. Sitten oli päiväkahvi jonka jälkeen alkoi varsinainen päivän ohjelma joka kesti iltapäivä ruokailuun saakka, ruokailun jälkeen ohjelma jatkui iltateehen saakka, sen jälkeen yhdessäolo jatkui siksi kunnes uni valloitti juhlijat. Kuinka kauan vanhemmat olivat valveilla sitä en tiedä, sillä jokapäivä ”Nukku-Matin” sininen varjo vei koko päivän touhunneet lapset tuonne untenmaille. Tuskin silloin enää untakaan nähtiin, niin väsyneitä me pienet olimme.

Varttuneempi nuoriso joka muodosti oman ryhmän omine ideoineen ja touhuineen sieltä ei hauskuus puuttunut, sillä olihan siinä loistavat vetäjät. Kuuluihan siihen jouk-

koon ikäjärjestyksessä Eino, Lauri, Martta, Aulis, Hilikka, Aune ja Maire. Ja sitten se meidän villikko ryhmä joka kuvassa seisoo edessä mahdollisimman vihaisen näköisenä Ilta, Uolevi, Reino ja Hely. Katri oli vielä niin pieni, että hän ei mahtunut mihinkään ryhmään.

Tulomme seuraavana päivänä alkoi varsinainen kokous opiston juhlasalissa. Aluksi pidettiin hartaushetki jonka pastori Arra (Juuso setä) oli laatinut, siinä laulettiin mm. suvivirsi jota säesti Elsa Paavolainen (Elsa täti) pianolla. Hartaus tilaisuuden jälkeen piti Erkki Paalain (Erkki setä) tuliaispuheen jossa selosti tämän kokouksen kutsuajatusta ja samalla risti tämän kokouksen SUKUKOKOUKSEKSI. Sovittiin jokapäiväisestä ohjelmasta ja valittiin ohjelmatoimikunta, joka järjesteli eri päivien yhdessäolotilaisuuksissa pidettävät ohjelmat. Tähän toimikuntaan lienee kuuluneet kaikki sisarukset puolisoineen ja vanhimmat serkut. — Meille nuorille oli kaikkein tärkeintä suuri puisto ja piha sekä hyvä ruokapöytä. — Kuitenkin jokaisen oli oltava jokaisessa tilaisuudessa mukana ja aina oli hauskaa. Olihan ohjelma sovitettu nuorille ja nuorille-vanhoille jotka todella olivat iloluontoisia karjalaisia. Ohjelmassa oli mm. — jokaisen piti laulaa jokin laulu. Siinäpä olikin tekemistä miespuolisilla, joilla ainoastaan isälläni Johanneksella oli musiikkikorva ja hyvä ääni. Toiset Pekka, Mikko ja Erkki todella olivat vaikeuksissa ja kuten kokous yksimielisesti totesi heidän laulu oli pikemmin lukua kuin laulua. Pekka setä lauloi — ”lähdin minä kesäyönä kaymään”, Mikko setä lauloi jonkin rekilaulun ja Erkki setä — ”tuol’ on mun kultani—” ja isä Johannes Vallinkorvan laulun. Nais ten lauluista ei jäänyt mikään mie-

leemme. Kuitenkin Elsa täti lauloi kaunilla metsosopraanollaan useampana päivänä, usein iltasin tunnelmallisia lauluja. Pentti Arra esitti taikuria ja se oli meistä nuorimmista ihmettä. Martta ja Olavi esittivät uutuustanssin ”Shimmy” joka sai suuret suosionsoitukset katselijoilta.

”SHIMMYÄ”

la Martta & Olavi

Äitini Vesta os. Peterzéns oli kehitellyt suvulle oman kakun jonka reseptin hän antoi ja seuraavana päivänä saimme päiväkahvin kanssa maistella tuota kakkua, jonka hän oli leiponut opistolla. Kakku todettiin yksimielisesti erinomaiseksi ja sai nimekseen SUKUKAKKU, jolla nimellä se vieläkin meillä kulkee.

Olavi oli kirjoittanut ja ohjannut humoristisen näytelmän jossa käsiteltiin Pietari Paavolaisen sukunsa edesottamuksia ja verrattiin niitä nykyaikaan. (1921). Vuoro sanoista muistamme — ”hän kuuluu sillin hirttäjien sukuun—” ja loppu

on jäänyt mieleen, kun Eino, joka kuului sukuun, lausui — "minä onneton kuulun sukuun jolla ei ole yhtään selätöntä pukua" — jonka jälkeen hän pyörtyi ja isot mustat miesten kengät lentävät ilmaan valkoisen hameen leijuessa ympärillä, — ja meillä kaikilla oli niin hauskaa Ohjelma numeroiden välillä pistettiin joskus tanssiksikin tai leikittiin piirileikkejä sekä muita seuraileikkejä. Tanssi oli huvittavaa niitten osalta joilla ei ollut rytmikorvaa kuten Mikko sedän kohdalla. Hän kysyi aina "mitä tämä on" ja saatuaan kuulla mitä tanssia soitettiin, lähti hän innokkaasti mukaan tanssiin. Hän osasi polkan ja valssin tanssi askeleet ja niitä hän voimalisesti käytti, aina välillä kolme "selvitys" pyörähdystä ja taas samaan suuntaan pyörimään. Oli kuulemma daamin vaikea olla, kun pää meni pyörälle. Muuten kaikki herrat olivat tanssittaneet kaikkia naisia, joihin luettiin myös tytöt, Iltaa lukuun ottamatta, vuorotellen ketään väliin jättämättä. Tämä oli jäänyt etenkin pikku neitien mieleen koko loppu elämän ajaksi.

— Tällä tavoin vuorottelivat ohjelmat päivästä toiseen, joskus oli vakavampaa ohjelmaa, mutta yleensä ohjelma oli hauskaa koska meitä lapsiakin niin paljon miellyttivät että emme olleet kertaakaan poissa, ei edes yritetty. — Saunassa käynti oli myös tapausten tapaus. Illan hämärtyessä (kannaksella se tapahtui kesä illallakin) menimme kaikki miehet saunaan, sauna oli suuri joten sinnen kaikki hyvin mahduimme, siellä kylvimme kuin Joukolan veljekset. Kun kylt oli otettu tuli meille jano ja niin lähdimme, vanhimmat etumaisina jonossa marssimaan kaivolle janoa sammuttamaan. Kaivo sijaitti vanhan opistorakennuksen

Eino, Olavi ja Martta pukeutuneina näytelmässä esiintyviin asuihin. Valok, Kivennavan Vienolassa -21.

ja ruokalan välissä ison pihapiirin päässä, se oli sellainen käsin veivattava tukin ympärille vaijeria kelaava kaivo jossa oli suuri puinen vesisanko. Kaivo oli mahdollottoman syvä jotain 34 m:ä oli vesipintaan matkaa. Lämpimän kesäillan hyväillessä löylyn kuumentamaa ihoa nostatti se siitä pienoisen höyrypilven jokaisen kohdalta ylös kesäiseen yöhön. Siinä sammutimme saunajanomme raiikkaalla kaivovedellä kesäyön hämärässä, aavistamatta, että naiset olivat istuskelemassa ruokalassa jossa olivat odottelemassa meitä saunateelle. Heille oli ollut yllättävän komea näky, kun kaikki "veljekset" olivat ilmestyneet alastomina kesäisen yön hämärään. —

Sattuipa eräänä iltana, lienee ollut viimeinen ilta, nukkumaan käydessä tällainen tapaus. Isäni Johannes oli ennen tänne tuloa saanut anginan, jota hoidettiin sen ajan mukaan asperiinilla, kamfertitipoilla ja punaisella mixtuuratipoilla, sekä kurkkua penslattiin jodilla. Ilta oli hämartyntä hämyisäksi kesäyöksi ja ennen nukkumaan menoa piti lääkittä potilas. Äitini Vesta joka hoiti lääkityspuolta antoi isälle teelusikallisen punaista mixtuuraa ja kun se isän mielestä oli hirveän pahanmakuista, hän aina otti sen heittämällä sen kurkkuunsa. Nyt kuitenkin oli käynyt niin, että pullot olivat jostain syystä vaihtuneet ja äiti oli antanutkin mixtuurain sijasta jodia koko teelusikallisen. Syntyi seuraavanlainen vuoropuhelu; isä "nyt sinä annoit minulle jodia" johon aiti huusi "Herre Gud minä tapoin Johanneksen ja alkoi juosta pitkin juhlasalia huutaen "minä tapoin Johanneksen, minä tapoin Johanneksen." Kaikki olivat majoittuneet juhlasalin ympärillä oleviin huoneisiin ja ryntäsivät yöpukimissa juhlasaliin, oli mahdoton hälinä ja huuto. Erkki setä ja Elsa tätikin olivat kuulleet metelin omalle puolelle ja tulivat kiireesti katsomaan mikä on hätänä. Erkki setä käytännön miehenä kysyi isältä mitä pitää tehdä, johon isä sanoi "sukkelaan maitoa". Setä lähti juoksemaan kellariin sitä noutamaan, kellari oli ulkona, iso kivikellari, joten hänen piti juosta ulkokautta sinne meidän ikkunoiden editse. Meitä lapsia tietysti kiinnosti eniten se sedän juoksu, kun hän pisteli liehuvassa yöpaidassaan hämärässä yössä, hänen komean kaljun pomppiessa ylös alas juoksun tahdissa. — Hyvinhän siinä lopulta kävi, kun setä toi kermä ison kannullisen, se oli ollut ensimmäinen astia missä oli ollut valkois-

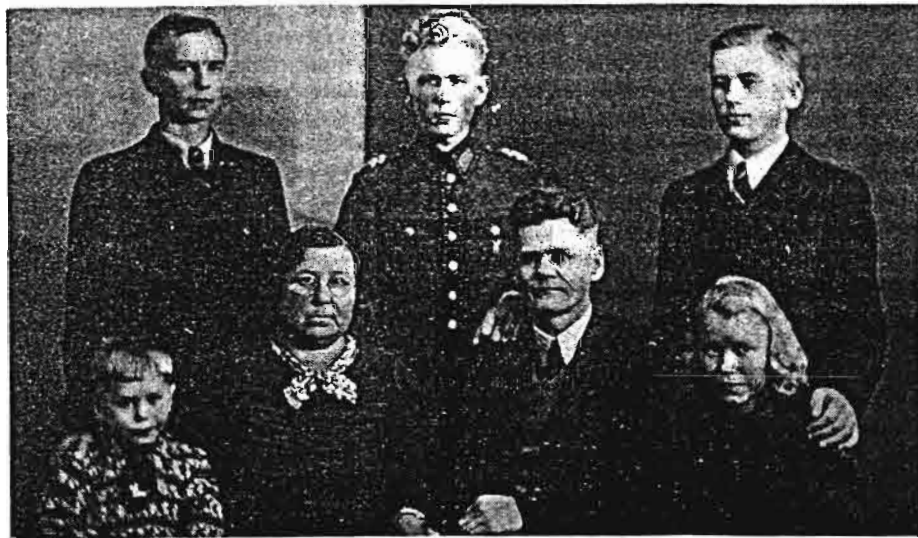
ta ja isä sitä joi. Tämän kuurin jälkeen ei isälläni ollut kurkku kipeänä. Lääkäri selvitti jälkepäin että diaknoosi oli ollut oikea ja että jodi oli ennen mahalaukkuun joutumista jäänyt kurkun ja ruokatorven limakalvoihin.

Näin kuuluivat nämä lapsuusajan riemukkaat päivät Kanneljärven kansanopistolla. Yhdessäoloa kesti muistaaksemme 4 tai 5 päivää, jonka jälkeen aloimme haikkein mielin palata kotikonnuillemme. Kuitenkin samaan matkaan meidän kanssa lähtivät Sasu setäläiset ja Arralaiset. Sasulaiset olivat viettämässä kesää Taipalsaarella ja Arralaiset lähtivät käymään siellä ja meillä Melkiällä. Loppujen lopuksi kävimme kaikki Taipalsaarella ja menimme sieltä laivalla Vuoksenniskalle, josta maatamyöten jalan Imatrankoskelle, joka oli silloin kahlitsematon luonnonvarainen mahtava koski. Omalta kohdaltani kiertomatka päättyi silloin harvinaiseen kyytiin henkilöautolla Imatralta Lauritsalaan, josta oli mahdollottoman vaikea kävellä kotiin Mälkiälle, vaikka sen matkan tavallisesti tein useamman kerran päivässä

Rene Saarimaa
T83

*Matti Antip. Paavolainen T36
hopeahääpäivänään vuonna 1927 perheineen kotipihallaan Kivennavan
Vuottaalla.*

*Sukuseuramme monivuotinen puheenjohtaja Tuomas Josefip. Paavolainen
T69 perheineen 1940 luvulla.*

Hyvä Sukulainen

Kirjoittaessa suvun henkilökortteja, on monasti pysähtynyt miettimään, mitä kaikkia tapahtumia kätkeytyy noitten menneiden vuosilukujen taakse. — Nousee kysymyksiä, jotka jäävät vaille vastausta. Aprikoi, miksi Heikki Antinpojan (T.28) 2. avioliitto kesti vain pikkiriikkisen yli 1 1/2 vuotta? Mikä katkaisi Marian elämän niin varhain? Oliko se ehkä lapsivuode vai tauti? Tai mikä vei Matilta ja Helenalta (T.41) lokakuun lopun ja joulun- aluspäivien välisenä aikana 4 lasta Tuonentuville ja peräti heistä kaksi samana päivänä joulukuussa.

Tuntuu kovin murheelliselta jos mekin veisimme kaikki tietomme mukana-
namme maan rakoon. Jälleen olisi seuraaville sukupolville vain tyhjiä vuosi-
lukuja. Eiko olisi nyt viimeinkin aika meidän jokaisen osaltamme kerätä
tietojamme suvun vaiheista ja tallentaa ne Sukuseuran arkistoon. Me emme
voi, kuten ehkä jotkut menneinä aikoina eläneet puolustautua sillä, ettem-
me ole kirjoitus ja lukutaitoisia. On syytä muistaa, että jokaisen ihmisen
elämä on arvokas. Tosin saatamme ajatella, että minun elämäni on niin
jokapäiväistä ettei siitä ole mitään kertomista. Mutta jos hetkeksi pysäh-
dymme miettimään niin huomaamme että jokaisen kohdalla on elämä jaka-
nut omat virstantolppansa. Miksi emme kertoisi niistä? Miksi emme ker-
toisi siitä ajasta, kun vielä asuttiin entisillä kotikonnuilla. Se aika on var-
masti muistoja tulvillaan. On ollut juhlaa ja arkea. Työtävät ja jokapäiväi-
nen elämä on ollut varmasti aivan erilaista kuin tämänpäivän elämä. On
varmasti kaskuja ja muistoja suvun jäsenistä, sekä hauskoja että vakavia
tapahtumia siitä elämänpiiristä missä he ja mekin olemme eläneet. Eikä
vain menneistä, vaan myös nykyisistä tapahtumista ja tästä hetkestä jota
nyt elämme.

Keräisimme niistä oikein aarre-arkun joka olisi täynnä tapahtumien ja
tietojen kultahippuja tuleville sukupolville. Näin toimien voisimme tuottaa
iloa toisillemme ja samalla myös varmistaa Jäsenlehtemme jatkuvuuden.

Siispä kaikki mukaan, vanhat ja nuoret! Muistakaamme että tämänkin
päivän tapahtumat alkavat huomenna liukua historiaan!

Kaikki tiedot ja kirjoitukset joita ystävällisesti tulette varmaan lähettä-
mään, pyydämme osoittamaan sihteerille Toivo Paavolaiselle. Osoite Port-
tikuja 2. F. 67. 00940 Helsinki 94.

Sukulais terveisin

*Maj- lis Paavolainen
Reino Paavolainen*

T.83